

č. 307 ř. z. a vlád. nař. z 8. dubna 1920 č. 224 sb. z. ústavem, jež byla zmocněna zříditi k opětnému vybudování a zvelebení hospodářského života obec hlav. města Prahy; jsou samostatnou právníkou osobou a obchodníkem ve smyslu obch. zák. zapsaným v obchodním rejstříku. Obec vložila do podnikání ústavu jako základní kapitál částku 2 mil. Kč, která bude splácena jedině z čistého výtěžku. Zvláštní regulativ upravuje blíže ústrojí a působnost ústavu. Zruší-li se ústav, případně jeho zbylé jmění po provedené likvidaci obci pražské k úhradě jejího vkladu a, zbude-li další přebytek, k účelu zvelebování obchodu a výroby.

§ 46. Banky osadní a zámořské.

Jsou to banky, jež majíce sídlo v Evropě, rozvíjejí činnost v územích zámořských, provozující přímo mezinárodní prostředkování platů a úvěrů (v Anglii Colonial and Foreign banks, ve Francii banques coloniales, v Německu Ueberseebanken).

Vznikaly ve Francii již r. 1821 a 1826, úspěšněji však teprv za druhého císařství (mohutnější jsou jen banky indochínská a západoafrická — samostatné francouzské banky zámořské jsou v Kanadě, v jižní a střední Americe a v severní Africe).

V Anglii zřízena r. 1836 královským patentem osadní banka pro jižní Ameriku, dnes s pobočkami skoro ve všech anglických državách, v r. 1866 zřízena banka Honkong-Shanghaiská, do války bylo pak zřízeno celkem 20 bank zahraničních a 33 osadních s úhrnným kapitálem kmenovým asi 70 mil. liber.

Rovněž od let 1830. vznikaly zámořské banky v Holandsku (dnes 16) a od r. 1883 a zejména od r. 1885 v Německu (Deutsche Ueberseeische Bank v Berlíně, 1906 Actiengesellschaft für überseeische Unternehmungen a j.).

Úkolem jejich jest podporovati a zejména financovati obchod zámořský, v přívozu i vývozu. Provozují pravidelné bankovní obchody žirové, diskontní a lombardní, někdy však i obchody hypotekární, některé mají též právo emise bankovek (anglická banka pro jižní Ameriku, francouzská banka alžírská), zajišťují exportéru zaplacení hodnot zboží v měně vlastní země a pomáhají mu dalekosáhlým úvěrem k rychlému opětnému nabytí alespoň části kapitálu obchodem vázaného, poskytují dále tuzemskému

obchodnictvu jak úvěrných informací o cizině, tak i potřebného úvěru.

Bývají též věřiteli a prostředkovateli velkých koncesí pro železnice, doly, přístavy, elektrická zařízení, továrny atd., které potom podněcují odebíratí stroje a j. potřeby i personál ze země mateřské, a stávají se tak východiskem nových styků obchodních.

§ 47. Jiná zařízení k podpoře tržby zahraniční správou veřejnou.

Uvnitř státu bývají kromě obchodních a živnostenských komor a j. poradních sborů průmyslových, hornických a zemědělských i zvláštní komise a pod. zájmová zastupitelstva k podpoře veřejné správy ve věcech exportních.*)

Informační a praktické účely pro exportní obchod sledují též vývozní a tarifní kanceláře tuzemských obchodních a živnostenských komor, Vývozní spolky (český pro Čechy, Moravu a Slezsko od r. 1891 a České obchodní museum, změněné v Radu obchodní a průmyslovou), komerční jednatele a zástupci jimi vysílání a j.

Zvláště pro poválečnou expansi zahraničního obchodu připravena v četných státech vedle státních i svépomocná zařízení (v Anglii, Francii, v Itálii Istituto Nazionale Italiano de publizità e di informazioni a pod.).

V čl. republice byly pro pěstění vědeckých a hospodářských styků jednak se zeměmi slovanskými, jednak s orientem, zákonem z 25. ledna 1922 č. 27 sb. z., v Praze zřízeny zvláštní ústavy, slovanský a orientální, každý o dvou skupinách, kulturní a hospodářské, které mohou tvořiti opět oddělení odborná či teritoriální, a přibíratí znalce a pod., pomýšlí se na činnost vědeckou i propagační, vysílání mladých mužů do ciziny na studie

*) V Rakousku zřízena r. 1910 — statut pod čís. 44 ř. z. ze dne 25. února 1910 — c. k. komise pro vývozní záležitosti při ministerstvu obchodu, jejímž účelem bylo snažiti se o jednotné a záměrné spolupůsobení všech orgánů a zařízení sloužících exportu, o jednotnost publikací a pod. Za války zřízen min. nař. z 15. října 1917 ř. z. č. 408 k zastupování zvláštních zájmů vývozního obchodu »odborný výbor exportních obchodníků« ve Vídni, zvl. pro opatření válečného přechodného hospodářství vztahující se k vývozu zboží. Od r. 1890 konečně trval v Rakousku poradní sbor celní, který podával dobrozdání v sporných případech týkajících se vyměřování celních poplatků (poslední statut z 12. června 1906 ř. z. č. 114).